

پیام تشکر جامعه مدرسین

بسم الله الرحمن الرحيم

پیام تشکر جامعه مدرسین از مراجع عظام
حضرات آیت الله العظمی گلپایگانی و آیت الله
العظمی اراکی مدظلهمما و رهبر معظم
انقلاب حضرت آیت الله خامنه‌ای دامت برکاته
در رابطه با تشکیل شورا و مدیریت جدید حوزه
علمیه قم.

اینک که در ظلّ عنایات حضرت ولی الله الاعظم ارواحنا فداه حوزه علمیه قم در
آستانه تحولی عظیم و سرنوشت ساز قرار دارد، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم مفتخر
است به پیروی از منویات گهربار رهبر فقید انقلاب، حضرت امام خمینی رضوان الله

پیام تشکر جامعه مدرسین

تعالی علیه و برای به‌ثمر رسیدن اهداف عالیّه آن راحل همیشه جاوید و تحقق آرمانهای بلند رهبری معظم انقلاب حضرت آیت الله آقای خامنه‌ای دامت برکاته و جامه عمل پوشاندن به نظرات والا و ارزشمند مراجع عظیم الشان و بزرگوار تقلید دامت برکاتهم، گامی مؤثر برداشته است.

جامعه مدرسین ضمن تشکر از بذل عنایت خاصه رهبری معظم انقلاب، حضرت آیت الله خامنه‌ای دامت برکاته که در مرقومه شریفشان این جامعه را مورد لطف قرار داده‌اند، و توجه معظم‌له به وضعیت موجود و آینده نظام حوزه و تبیین نقش و جایگاه حوزه‌های علمیه در نظام اسلامی و در ابعاد وسیع آن حکومت جهانی اسلام، و با تشکر و سپاس از مراجع عظیم الشان حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی و حضرت آیت الله العظمی اراکی مدّ ظلّهما که در مرقومه‌های مبارکشان با طرح نکاتی ارزنده و راهگشا در ارتباط با تحول در نظام حوزه، متصدیان امور حوزه را مورد حمایت جدی قرار داده‌اند و قدردانی از زحمات طاقت‌فرسای حضرات آقایان محترم شورای مدیریت سابق که از پایه‌گذاران نظم در حوزه‌ها بودند و در شرایط بسیار سخت و مقطعی حساس، متجاوز از ۱۰ سال با نبود امکانات کافی، منطق «نظم در بی‌نظمی» را متحول کرده و دشواریهای زیادی را متحمل شدند، سرآغاز دوره جدید را به اعضای محترم شورای عالی و مدیریت حوزه تبریک گفته و از خداوند تبارک و تعالی برای این بزرگان که با قبول مسئولیتی بس خطیر در این برهه حساس از تاریخ انقلاب اسلامی طلایه‌دار عصری نو در نظام ساختاری جدید حوزه‌های علمیه هستند آرزوی سربلندی و توفیق می‌نماید.

امید است فضلا و طلاب پرشور و گرامی با حمایت‌های عملی خود و پایداری در مشکلات تا رسیدن به وضعیتی مطلوب همواره حامی و پشتیبان شورای عالی و مدیریت حوزه علمیه باشند و در این ارتباط و با توجه به فرصت پیش آمده لازم است نکاتی را یادآور شویم:

* (۱) حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه با طرح جامعیت اسلام و ضرورت تأسیس حکومت اسلامی برای جریان دادن اسلام در همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسانها عملاً در برابر تز استعماری جدائی دین از سیاست به مبارزه علمی

و عملی وسیعی پرداختند و با رشد قدرت روز افزون اسلام در پرتو جمهوری اسلامی، نشان دادند که اگر بخواهیم ریشه ظلم و ستم خشکانیده شود و زمینه تحقق احکام اسلامی در همه جهان فراهم آید، راهی جز مبارزه مستمر با استکبار جهانی و تحقق حکومت بزرگ جهانی اسلام نداریم.

امام (ره) در برابر همه آن کسانی که اسلام را چیزی جز دستوراتی در امور فردی و عبادی نمی‌پندارند جامعیت اسلام را اینگونه تبیین می‌نمایند:

«خدای تبارک و تعالی به وسیله رسول اکرم (ص) قوانینی را فرستاده که انسان از عظمت آنها به شگفت می‌آید؛ برای همه امور قانون و آداب آورده است، برای انسان پیش از آنکه نطفه‌اش منعقد شود تا پس از آنکه به گور می‌رود قانون وضع کرده است. همانطور که برای وظایف عبادی قانون دارد برای امور اجتماعی و حکومتی راه و رسم دارد. حقوق اسلام يك حقوق مترقی و متکامل جامع است، هیچ موضوع حیاتی نیست که اسلام تکلیفی برای آن مقرر نداشته و حکمی درباره آن نداده باشد».

و در این رابطه ایشان حوزه را مورد خطاب قرار داده و می‌فرمایند:

«حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر و نیاز آینده جامعه را همیشه در دست خود داشته باشند و همواره چند قدم جلو تر از حوادث، مهبای عکس العمل مناسب باشند چه بسا شیوه‌های رایج اداره امور مردم در سالهای آینده تغییر کند و جوامع بشری برای حل مشکلات خود به مسائل جدید اسلام نیاز پیدا کند. علمای بزرگوار اسلام از هم اکنون باید برای این موضوع فکری کنند».

و در همین رابطه رهبری معظم انقلاب حضرت آیت الله آقای خامنه‌ای دامت

برکاته در مرقومه‌شان خطاب به جامعه مدرسین می‌فرمایند:

«تشکیل نظام اسلامی که داعیه‌دار تحقق مقررات اسلامی در همه صحنه‌های زندگی است، وظیفه‌ای استثنائی و بی‌سابقه بر دوش حوزه علمیه نهاده است و آن تحقیق و تنقیح همه مباحث فقهی است که تدوین مقررات اسلامی برای اداره هر يك از بدنه‌های نظام اسلامی بدان نیازمند است. فقه اسلامی آنگاه که اداره زندگی فرد و جامعه- با آن گستردگی و پیچیدگی و تنوع- را مطمح نظر می‌سازد، مباحثی تازه و کیفیتی ویژه می‌یابد، و این همانطور که نظام اسلامی را از نظر

مقررات و جهت گیریهای مورد نیازش، غنی می‌سازد، حوزه فقاقت را نیز جامعیت و غنا می‌بخشد، روی آوردن به «فقه حکومتی» و استخراج احکام الهی در همه شئون يك حکومت، و نظر به همه احکام فقهی با نگرش حکومتی- یعنی ملاحظه تأثیر هر حکمی از احکام در تشکیل جامعه نمونه و حیات طیبه اسلامی- امروز یکی از واجبات اساسی در حوزه فقه اسلامی است که نظم علمی حوزه، امید برآمدن آن را زنده می‌دارد.»

حضرت آیت الله العظمی آقای اراکی دامت برکاته همین نکته را مورد توجه قرار داده و می‌فرمایند:

«حوزه باید همواره ناظر به مسائل کشور و نظام اسلامی باشد و آنچه در مورد تحکیم نظام اسلامی و پیاده کردن احکام الهی است ارائه نماید. همانطوریکه اساس نظام اسلامی با حمایت و معاضدت حوزه به وجود آمده... و امروز حوزه‌های علمیه وظیفه دارند نیازهای نظام اسلامی را از نظر فقهی و فرهنگی و سیاسی تأمین نمایند و با نظام در ارتباط باشند.»

بنابراین حوزه علمیه قم به عنوان مهمترین پایگاه اسلام نساب وظیفه دارد با برنامه‌ریزی فراگیر و جامع، خود را برای تدوین و تنقیح قوانین اسلامی در همه زمینه‌های مورد نیاز عالم بشریت آماده نماید و اولین گام در این راستا سازماندهی و اصلاح امور ساختاری موجود، متناسب با این هدف مقدس است.

* (۲) از گذشته دور و در دوران انقلاب اسلامی ایران همواره همه مراجع عظام توجه خاصی به حفظ استقلال حوزه‌های علمیه مبذول داشته‌اند و در این ارتباط رهبر فقید انقلاب، عنایت ویژه‌ای به این امر داشته و در مقاطع مختلف و در فرمایشات علنی و خصوصی‌شان به این مسئله توجه داده‌اند و رهبری معظم انقلاب نیز در سفرشان به شهر مقدس قم در فرازی از سخنانشان در این رابطه می‌فرمایند:

«حوزه علمیه يك دستگاه علمی-روحانی است، سازمانی از سازمانهای دولتی نباید بشود و نمی‌تواند بشود، حتی آن دولت اگر دولت جمهوری اسلامی باشد. این اعتقاد من است. دولت جمهوری اسلامی دولت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است. اما حوزه علمیه اگر بخواهد بماند و رشد کند و بالندگی داشته باشد

و توقعاتی که از او هست، برآورده کند، نمی‌تواند عضوی از همین دولت حتی باشد. این يك شکل است که ما این شکل را رد می‌کنیم، اعتقاد بنده این است و بر این اعتقاد با فشاری هم دارم.»

و در همین باره حضرت آیت الله العظمی آقای گلپایگانی مد ظله العالی در پیامشان به جامعه مدرسین می‌فرمایند:

«صلاح اسلام و انقلاب و دولت و ملت همه این است که حوزه در وظایف خود مستقل عمل کند.»

حضرت آیت الله العظمی اراکی دامت برکاته در این باره می‌فرمایند:
«استقلال حوزه‌های علمیه که در طول تاریخ شیعه از امتیازات حوزه‌های شیعه بوده است همواره باید حفظ شود. حضرت امام قدس سره بر آن تأکید زیادی داشتند همچنین مقام معظم رهبری بر آن اصرار دارند.»

جامعه مدرسین حفظ و بقای اسلام عزیز را که به مانند گوهری در صدف حوزه، امانتی است از ناحیه حضرت ولی عصر ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء، در گرو دو امر مهم می‌داند: اول، حفظ حوزه‌های علمیه از نفوذ افکار انحرافی دوم، تلاش در جهت نیرومند شدن حوزه در راستای تحقق حکومت جهانی اسلام، و این امر میسر نخواهد شد مگر از راه تهذیب نفوس و بهره‌گیری از قوای متراکم و نهفته در قلوب و استعداد های سرشار حوزه که دلی لبریز از عشق به عزت اسلام و مسلمین و اعتلای کلمه توحید دارند.

* (۳) یکی دیگر از اموری که لازم است بدان توجه داشت مسئله نظم و ارتقاء و کارآیی توان حوزه‌های علمیه در مسیر ایجاد يك سازماندهی منظم برای پیشبرد اهداف عالیه کارگزاران حوزه است و این مسئله از اصولی است که رهبری معظم انقلاب به آن توجه داشته و می‌فرمایند:

«شرط اساسی برای تحول سالم و تکامل بخش در حوزه، نظم و انضباط و برخورداری از مرکزی اندیشمند و با نفوذ و مطاع است. هرج و مرج و پیروی از سلیقه‌های مختلف و گاه متضاد، تنها زیانش محروم ماندن از حرکتی سالم و منطقی و پیشرونده نیست، بلکه زمینه پیدایش تحولات ناسالم و حرکت‌های غیر منطقی و

خسارت‌بار نیز هست... طلاب و فضیلاب جوان و نیز همه عناصر مؤثر در مجموعه حوزه لازم است مدیریت جدید را پشتیبانی و یاری کنند و کار کنونی آن را که برداشتن نخستین قدمهای جدی و عملی است شتاب بخشند.»

همچنین حضرت آیت الله العظمی آقای گلپایگانی دام ظلّه العالی در قسمتی از پیامشان می‌فرمایند:

«همواره ضوابط شرعی، نظام بخش حوزه‌ها بوده و عمده التزامات دینی و تقوی علما و مدرسین و طلاب موجب بوده که بیشتر امور در جریان سالم قرار بگیرد و گزینشها خود به خود در همه مناصب روحانیت صحیح واقع شود و اگر این التزام ضعیف شود حوزه‌ها بی محتوا و فاقد هویت می‌شود و هیچ نظام ظاهری و تشکیلاتی نمی‌تواند آن قداستی را که حوزه‌ها دارند تأمین نماید البته وجود نظم و مراقبت خصوصاً بر اوضاع مدارس و اخلاق طلاب ضروری است و حوزه‌ای که می‌خواهد به همه جا و همه نهادها برنامه نظم اسلامی بدهد خود اولی به داشتن برنامه و حفظ نظم و رعایت ضوابط شرعی است.»

مسئله نظم از اموری است که اسلام به آن توجه خاص دارد و نهاد مقدس حوزه علمیه زمانی می‌تواند در برنامه‌ها و اهداف خود با اقتدار عمل نماید که در جوهره برنامه‌ریزی خود، عنصر نظم را قویاً جریان دهد و عدم رعایت نظم در امور باعث خواهد شد که به هماهنگی عناصر سیستم حوزه لطمه جدی وارد شود. بنابراین همه فضلا و طلاب عزیز وظیفه دارند ضمن حمایت عملی از برنامه‌های آتی شورای عالی حوزه در برقراری يك نظم خداپسند کوشا باشند.

* (۴) نوآوری و ارتقاء رشد تخصصی حوزه از جمله مسائلی است که ارتباط تنگاتنگی با ارائه برنامه‌های کارشناسی اسلامی به متصدیان نظام اسلامی و دیگر ملت‌های مسلمان در اقصی نقاط جهان دارد و برای تحقق این کلام امام(ره) می‌فرمایند:

«اسلام برای ایران نیامده است، اسلام برای عالم آمده است. بعثت، بعثت برای همه است و همه باید تابع باشند باید حوزه‌ها با برنامه‌ریزیهای دقیق و به منظور شناخت هر چه بیشتر موضوعات به دروس تخصصی توجه بیشتری نمایند»

و رهبری معظم انقلاب در این رابطه می‌فرمایند:

«حوزه باید راه را برای نوآوری علمی و فنی فرزندان خود باز کنند و تازه‌های بازار رایج علم دین را به چشم تقدیر بنگرند و صاحبان آن را تشویق کنند و در عین حال، تصرف ناشیانه و خودسرانه در بنیادهای سنتی را مجاز نشمرد و به اعمال نظرهای جاهلانه و مغرضانه، میدان رشد و جولان ندهد.»

* (۵) حوزه علمیة مفتخر است که با تمام وجود به اسلام و قرآن متعهد است و می‌خواهد حقایق قرآنی را که به عنوان تنها عامل نجات دهنده بشر از همه قیود و زنجیرهایی که بر عقل و قلب او پیچیده است و او را به سوی بردگی و بندگی ظالمین می‌کشاند، نجات دهد و در این رابطه حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی می‌فرمایند: «در حوزه‌ها باید محور دروس و مباحثات و تحقیقات، معارف قرآن و حدیث و مبانی مُتلقاة از ائمه طاهرين عليهم السلام باشد و چنان نباشد که این جهت اصلیه و اصیلہ، ضعیف، یا خدای نخواستہ تحت الشعاع قرار بگیرد.»

* (۶) بی‌شک از عوامل مهم موفقیت در زندگی علمی و طلبگی، پی بردن به ارزش و جایگاهی است که تعلیم و تعلم دارد چرا که هر جوینده‌ای به همان میزان که برای مطلوب خویش ارزش و بها قائل است، در جهت دستیابی به آن، سرمایه‌گذاری خواهد نمود. پذیرش شرائط ناگوار و محروم ساختن خویش از رفاه و آسایش، آنگاه توجیه پذیر و گوارا است که اهداف مقدس و والایی را در پی داشته باشد، اینکه در روایت می‌خوانیم:

«و لو عَلِمَ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَّبُوهُ وَ لَوْ بَسَفَكَ الْمُهْجَ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ»

ناظر به همین واقعیت است.

* (۷) سنت حسنه‌ای که در طول تاریخ حوزه‌های علوم اسلامی حکومت داشته است، توجه به شیوه بزرگان علم در نقض و ابرام نظریات و افکار علمای دیگر است و می‌توان این امر را از رموز موفقیت حوزه‌ها دانست، چرا که پرواضح است نادیده گرفتن زحمات توان فرسای سلف صالح و به دیده حقارت نگریستن آنان و گرفتار غرور علمی شدن، از آفات خطرناکی است که ضایعاتی را به دنبال دارد. البته این بدان معنا نیست که به مسائل جدید توجه نشود و بحمدالله حوزه‌ها از نظر منابع و

شیوه‌های بحث و اجتهاد غنی و دارای ابتکار است و تصور نمی‌شود که برای بررسی عمیق علوم اسلامی طریقه‌ای بهتر از شیوه علمای سلف یافت شود و حضرت امام (ره) در این باره می‌فرمایند:

«اما در مورد روش تحصیل و تحقیق حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه سنتی و اجتهاد جواهری هستم و تخلف از آن را جایز نمی‌دانم، اجتهاد به همان سبک صحیح است ولی این بدان معنا نیست که فقه اسلام پویا نیست.»

سنتی، از جهت روش و منابع استنباط، و پویا و بالنده، از جهت شناخت مستمر موضوعات در عرصه زمان و مکان و انطباق احکام بر مصادیق متغیر. این دو عنصر عواملی هستند که حرکت در جهت کمال را میسور می‌سازند.

* ۸) از زمانی که استعمارگران غرب به منظور استعمار و بهره‌کشی انسانها و غارت منابع طبیعی و از بین بردن اعتقادات ملتها به مشرق زمین قدم گذاردند، همه جا با مقاومت دلیرانه مردم مواجه گردیده‌اند و نهضتها و انقلابات مشرق زمین بالأخص رویارویی و نبرد مردم مسلمان ایران به رهبری روحانیت در دوران معاصر، ضربات ویران‌سازی را بر پیکر استکبار جهانی و صهیونیسم بین‌المللی وارد ساخته است که مبارزات یک‌صدساله اخیر ایران اسلامی، همگام با روحانیت مبارز و متعهد را در این زمینه می‌توان برشمرد. شهادت شهدای محراب و شهدای انقلاب و جنگ تحمیلی نمونه‌ای آشکار از ایثارگری‌های حافظان قرآن است، فرهنگ شهادت و مقاومت، میراث با ارزشی است که روحانیت اصیل شیعه از تاریخ سراسر مبارزه عاشورای حسینی به ارث برده است و این امر وظیفه ما را در جهت حفظ این میراث گرانبها چند برابر می‌کند و مسئولین امر حوزه همواره بایستی شاگردان خون شهدای والا مقام و جانبازان و آزادگان گرانقدر بوده باشند و کوشش شود مسائل این عزیزان در رأس همه امور، و به آن توجه خاص شود.

* ۹) یکی از نکات اساسی که حوزه‌های علمیه بایستی به آن توجه خاص نمایند مسئله تهذیب نفس و اخلاق است و متصدیان محترم امور حوزه می‌بایستی برای جریان دادن اخلاق اسلامی به منظور ایجاد بستر مناسب برای رشد علمی طلاب گرامی، برنامه‌های جدی‌تری در این زمینه تنظیم نمایند. و طلاب گرامی باید به توسعه

این امر اهتمام ورزیده و بدانند عامل اصلی موفقیت سلف صالح در گذشته و حال، توجه وافر به مسائل معنوی و اخلاقی بوده است و علمای دین و بزرگان سیر و سلوک و در رأس آن امام راحل، شرط اول روحانی را در کسب علم، زدودن زنگارهای گناه، حب جاه و به طور کلی دنیا طلبی از صفحه دل و صفادادن جان به نور اخلاص و تقوا دانسته‌اند.

در خاتمه ضمن آرزوی توفیق روز افزون برای مقام معظم رهبری و مراجع عظام دامت برکاتهم و فضلا و طلاب گرامی، از خداوند تبارک و تعالی موفقیت شورای عالی و مدیر محترم حوزه علمیه را مسئلت می‌نمائیم.

و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته
جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

